

RIA*Nysse 4/19

Tampereen rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit ry:n tiedotuslehti

Puhtaan valkoinen
betonilattia on nyt
toteutettavissa!

BERMANTO®
BERRAZZO

**Design betonilattia
valmistuu nyt nopeammin
kuin koskaan ennen!**

Bermanto® Berrazzo lattia

Täysin uusi konsepti arkkitehtonisiin
Design-lattioihin.

Nopea, tyylikäs, kestävä ja helppo-
hoitoinen betonilattia.

- * Nopea toteutus ja käyttöönotto
- * Tiivis, kiiltävä ja saumaton pinta
- * Hyvän sisäilman laatua ylläpitävä
- * Taloudellinen ratkaisu verrattuna
perinteisiin terrazzo-lattioihin
- * Vihdoinkin valkoinen vaihtoehto

*Designbetonilattia valmistuu
nyt nopeammin kuin koskaan
ennen! Aika on rahaa, joten
Berrazzon nopeus on valttia!*

RIA*Nysse on Tampereen rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit ry:n tiedotuslehti, jakelu 1 400 kpl.

KANSIKUVA The Circle, Zürich/PM

SISÄLLYS

Hallituksen yhteystiedot 3

PUHEENJOHTAJAN PÄRINÄT 4 - 5

TULEVIA TAPAHTUMIA

Seniorilounaat 5

Vuosikokouskutsu 6

Työmaavierailu 7

TamRIA YlläsJazzBlues -matka 7

TAANNOISIA TAPAHTUMIA

Aloittavien opiskelijoiden yritysilta 8 - 9

Vierailu Marriott-hotelliin 10 - 11

TamRIA Tukholmassa 12 - 15

PIRA-matka Sveitsiin 16 - 27

Tampereen RIA:n kotisivu

<http://www.ria.fi/tamria>

RIA*Nyssen toimituksen osoite

c/o Petri Mäki

Korventie 11, 33470 YLÖJÄRVI

puh. 040 536 6630

e-mail: petri.maki@tamria.fi

RIA*Nyssen ilmoitushinnasto 2019

-hinnat on vapautettu ALV:stä

-hinnat:

* takasivu (värillinen) 495 €

* etu- ja takakannen sisäpuoli (vär.) 420 €

mustavalkopainatus

* tekstin jälkeen 1/1 330 €

1/2 210 €

1/4 145 €

* pikkuilmoitus 20 €

RIA*Nysse ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Seuraava Nysse ilmestyy helmikuussa 2020.

Painopaikka: Niini Oy, Tampere

TamRIA:n hallitus 2019

Puheenjohtaja, RIA*Nysse, PIRA, sttk
Petri Mäki, RI
puh. 040 536 6630
e-mail: petri.maki@tamria.fi

Vpj, liittohallitus Ville Lehtineva, RI
puh. 040 848 7386
e-mail: ville.lehtineva@tamria.fi

Sihteeri Sirkku Laine, RA
puh. 040 766 1540
e-mail: sirkku.laine@tamria.fi

Taluspäällikkö Timo Laitinen, RI
puh. 040 548 2035
e-mail: timo.laitinen@tamria.fi

Tapahtumavastaava Ulla Palo-oja, RI
puh. 050 383 9764
e-mail: ulla.palo-oja@tamria.fi

Tapahtumavastaava Tiia Tuomi, RI
puh. 043 850 1173
e-mail: tiia.tuomi@tamria.fi

Tapahtumavastaava, RIA-majat
Kaija Rask, RA
puh. 040 581 9354
e-mail: kaija.rask@tamria.fi

Tapahtumavastaava Kari Salonen, RA
puh. 040 571 8698
e-mail: kari.salonen@tamria.fi

Seniorivastaava Pirjo Myllymäki, RA
puh. 050 363 6103
e-mail: pirjo.myllymaki@tamria.fi

Opiskelijaedustaja, opiskelijavastaava
Annica Sievers puh. 040 7794 149
e-mail: annica.sievers@tamria.fi

Opiskelijaedustaja Anni Jaara
puh. 040 735 0237
e-mail: anni.jaara@tamria.fi

Opiskelijaedustaja Anniina Söderholm
puh. 045 847 6332
e-mail: anniina.soderholm@tamria.fi

Opiskelijaedustaja Eelis Turta
puh. 050 917 2428
e-mail: eelis.turta@tamria.fi

TamRIA:n tilinro FI05 5732 2620 0540 64

Viimeisiä viedään

Puheenjohtajakaudestani, nimitäin. Kaksi vuotta kului taas nopeasti, mutta ei nyt ihan omalla painollaan. Toimivan hallituksen kanssa on kuitenkin ilo työskennellä.

Näillä leveysasteilla poikkeuksellisen heleä ruska on sitten ohi, kun kaikki keltainen on pudonnut puista maahan kiinteistönomistajien ja -hoitajien riemuksi. Kohta talvi yllättää taas autoilijat ja kaikki on niin kuin ennenkin. Kesän kokoamatta kuistilla olleen puutarhakeinunkin joudan jo viemään takaisin varastoon.

4

TamRIA valmistautuu jo ensi vuoden toimintaan. Tänä vuonna on vielä vuosikokous Nokialla ja siihen liittyen myös vierailu Nokian uudessa kirjasto- ja kulttuuritalossa. Tervetuloa Nokialle. Yksi talo on välissä, muuten tuo kohde näkyisi työhuoneeni ikkunasta. Myös tamrian pikkujoulu on kohta käsillä, mutta sinne lipunmyynti jo loppui. Ja tietysti PIRA-päivä perinteisesti marraskuun ensimmäisenä tiistaina, toivottavasti mahdollisimman moni pääsee/pääsi osallistumaan. Ensi vuoden ohjelmaa saa vuosikokouksessa päätettävä hallitus sitten kehitellä. Hyviä ajatuksia yhdistyksen toiminnasta ja sen kehittämisestä saa tókuka tahansa ilmoitella. Alku-

vuoden varma tapaus on matka Ylläs Jazz Blues-tapahtumaan, ilmoittaudu mukaan RIA-majoille tammikuun loppupuolella.

PIRA-päivän järjestäjä Pirkanmaan Rakentajat PIRA ry vahvistui keväällä, kun sen uusiksi jäseniksi hyväksyttiin Tampereen LVI-tekninen yhdistys TalVI ja Sähkösuunnittelijat NSS. Perinteiset PIRA:n jäsenet TamRIA, TRY, TamSAFA ja PiRIL ottavat talotekniikan osajat mielihyvin mukaan yhdistyksen toimintaan. Talotekniikka on kuitenkin koko ajan kasvava osa rakentamista. PIRA:n varsinaiseen hallitustyöskentelyyn uudet jäsenet pääsevät sitten ensi vuonna.

TamRIA:n kotisivut ja muikin tiedottaminen on päässyt vähän retuperälle viime aikoina. Sitä pahoittelen, mutta uudet kotisivut ovat piakkoin tulossa. Viime aikoina ei kotisivujen päivittäminen ole enää edes onnistunut yhdistyksen toimesta. Verkosivujen käyttökoulutusta on jo RIA-liiton toimesta järjestetty ja vastuullisia pääkäyttäjiä nimetään tulevassa hallituksessa. Myös vara- ja vara-varahenkilöt opetetaan sivuston tavoille, niin jatkossa päivittäjä aina löytyy. Paljon voidaan jatkossa hoitaa myös liiton toimiston kautta. Tiedottamista tapahtuu myös liiton jäsentiedotteiden

kautta, joten pidä jäsentietosi ajan tasalla. Omat tietosi voit tarkastaa ja muuttaa RIA-liiton sivuilla.

Rakentamisen kasvun hiipumisesta on useimmissa tiedotusvälineissä ollut jo usean kuukauden ajan puhetta. Tosiasiahan tuo varmasti on, mutta ei jatkuvaa kiivasta kasvua useita vuosia peräkkäin voi oikein odottaakaan. Paremminkin tilannetta voisi kuvailla tilanteen normalisoitumiseksi, rakentamisen osaajille on kuitenkin aina kysyntää. Panniikinappulan painamiseen ei ole rakennusalallakaan syytä, vaikka sen suhdanneheilahtelut aina vähän muuta taloutta laajemmin kaarin toteutuvatkin. Infra-, korjaus- ja julkinen rakentaminen pitänevät kyllä pintansa, vaikka uudisrakentamisessa innostus välillä hiipuukin.

Toivottavasti ennustetusta hiljenevästä tahdistista olisi ainakin se hyöty, että ylityöllistetyt rialaiset saavat mahdollisuuden ajatella muutakin kuin työtä.

Rauhallista loppuvuotta ja joulun odotusta. RIA*Nyssen merkeissä taas alkuvuodesta.

pj Petri

Vuoden viimeiset SENIORILOUNAA

klo 12.30

- to 14.11. Ravintola 2h+k., Aleksanterinkatu 33
- ma 9.12. Ravintola Salud, Tuomiokirkonkatu 19

Ilmoita osallistumisestasi
Pirjo Myllymäki p. 050-3636103

TamRIA:n vuosikokous

ke 13.11.2018 klo 17.00 Molok Oy:n tiloissa,
Nosturikatu 16, Nokia

ESITYSLISTA

- 1§ Kokouksen avaus
- 2§ Valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjan tarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa.
- 3§ Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.
- 4§ Hyväksytään kokouksen työjärjestys.
- 5§ Hyväksytään yhdistyksen toimintasuunnitelma seuraavaksi kalenterivuodeksi.
- 6§ Määrätään hallituksen ja toimikuntien jäsenten palkkioiden ja matkakustannusten korvausten suuruudet seuraavaksi kalenterivuodeksi.
- 7§ Määrätään liittymis- ja jäsenmaksujen suuruudet seuraavaksi kalenterivuodeksi.
- 8§ Hyväksytään yhdistyksen tulo- ja menoarvio seuraavaksi kalenterivuodeksi.
- 9§ Valitaan kaksi toiminnantarkastajaa varahenkilöineen tarkastamaan seuraavan kalenterivuoden tilit ja hallinto.
- 10§ Valitaan hallituksen puheenjohtaja erovuoroisen tilalle.
- 11§ Päätetään hallituksen jäsenmäärästä sekä valitaan hallituksen muut jäsenet erovuoroisten tilalle.
- 12§ Valitaan tarvittavat yhdistyksen edustajat ja ehdokkaat liiton toimielimiin erovuoroisten tilalle.
- 13§ Määrätään sanomalehti, jossa yhdistyksen kokouskutsut on julkaistava.
- 14§ Käsitellään yhdistyksen jäsenten kokouksen käsiteltäväksi sääntöjen mukaan ilmoittamat asiat.
- 15§ Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.
- 16§ Kokouksen päättäminen.

Tervetuloa vuosikokoukseen. Illan isäntä Molok Oy esittäytyy ennen kokousta ja tarjoaa iltapalaa.

Ilmoittautumiset tarjoilun vuoksi 11.11. mennessä
petri.maki@tamria.fi.

Työmaavierailu

Ennen vuosikokousta ke 13.11. klo 16.00 Nokian piakkoin valmistuvaan kirjasto- ja kulttuuritalo Virtaan, osoite Härkitie 6, Nokia.

Hanketta esittelemässä pääsuunnittelija Pekka Koli sekä urakoitsija Pallas Rakennus Länsi-Suomi Oy:n sekä Nokian kaupungin tilapalvelujen ja vapaa-aikapalvelujen edustajat.

Vaikka rakennus on lähes valmis, kyseessä on kuitenkin työmaavierailu. Varustukseksi mukaan siis normaalit henkilökohtaiset suojavarusteet (kypärä, huomioliivi, turvakengät ja suojalasit). Urakoitsija voi tarjota puuttuvia varusteita vierailun ajaksi.

7

TamRIA YlläsJazzBlues

Ohjelma on julkaistu, tutustu osoitteessa
www.yllasjazzblues.fi

TamRIA järjestää perinteisen matkan Äkäslompoloon 22.-27.1. Matkat yöjunalla Tre-Kolari ja majoittuminen luonnollisesti RIA-ajoilla.

Lisätiedot ja ilmoittautuminen petri.maki@tamria.fi
tai kari.salonen@tamria.fi.

Aloittaneiden opiskelijoiden yritysilta

8

TAMK:n rakennusosastolla opiskelunsa aloittaneille rakennusinsinööri-, rakennusarkkitehti- ja rakennusmestariopiskelijoille järjestettiin pääosin TamRIA:n hallituksen opiskelijaedustajien voimin sauna- ja yritysilta 24.9. Paikkana oli jo lähes perinteisesti Tampellan Panoraamas sauna ja työelämää edustaneet yritykset olivat tällä kerralla Lujatalo Oy, Pohjola Rakennus Oy, Arkkitehtipalvelu Oy ja Rekrytointipalvelu Sihti Oy. Kiinnostuneita opiskelijoita oli paikalle saapunut runsaasti, reilut 40.

TamRIA:n edustus esitteli lyhyesti yhdistyksen ja liiton. Yritys-

edustajat kertoivat oman työuransa lisäksi yrityksensä toiminnasta ja sijoittumisesta rakennusalan monipuoliseen kenttään. Uraansa aloittaville opiskelijoille oli kiinnostavaa kuulla etenkin kunkin esittelijän oman työn sisällöstä ja miten he ovat tehtävänsä päätyneet. Reilu tunti saatiin sujuvasti kulumaan kuunnellen ja katsellen esityksiä.

Sitten oli vuorossa vapaata keskustelua taustamusiikin säestämänä. Paikalle iltaa viettämään jääneet yritysedustajat osallistuivat kiitettävästi aktiiviseen keskusteluun. Osa opiskelijoista

TAANNOISIA TAPAHTUMIA

Esitykset olivat kiinnostavia ja ytimekkäitä. Kiitos Lujatalo, Arkkitehtipalvelu, Pohjola Rakennus ja Sihti.

hyödynsi saunomismahdollisuutta ja kaikki Sihtin tarjoamia virvokkeita. Tanakampaa ravintoa saatiin iltakahdeksan maissa, kun reipas lasti erilaisia pitsoja kannettiin sisään. Ne myös tekivät kauppansa pöydissä olleiden sipsien ja karkkien lisäksi. Iltaa jatkettiin tänäkin jälkeen reilut pari tuntia leppoisan keskustelun merkeissä.

Tervetuloa rakennusalalle ja myös TamRIA:n jäseniksi. Osallistukaa toimintaan, se on myös opiskelijajäseniä varten.

PM

Pitsat tulivat ja menivät.

Marriott

Pitkin syksyä koitettiin pikku hiljaa järjestää kaavailtua vierailua Tampereen uuteen hotellitulokaaseen eli aivan Tampere-talon viereen nousseeseen Marriott-hotelliin. Keskiviikkona 16.10. sinne sitten päästiin, mutta hektisen järjestelyn ja allekirjoittaneen lepsuilun takia ilmoittautumisaika jäi vain muutaman päivän mittaiseksi. Silti saatiin paikalle toistakymmentä kiinnostunutta osallistujaa, joiden joukossa oli tamrialaisten lisäksi muitakin PIRalaisia.

Kokoonnuimme Tampere-talon huoltopihalla, missä meidät otti vastaan pääurakoitsijan edustajana Tero Asikainen SRV Rakennus Oy:stä. Työmaata oltiin jo

ja kuntohuoneeseen matkalla hotellin aulaan. Aulan yhteydessä tulee olemaan hotellin baari ja ravintola sekä viihtyisiä työpisteitä, mutta sisustustyöt olivat vielä kesken. Keittiö oli jo valmis ja loppusiivottu, joten sinne emme päässeet käymään.

Tero Asikainen kertoi aulassa lyhyesti hotellihankkeesta. Hotelli on Marriott-ketjun ensimmäinen Countryard by Marriott-hotelli Suomessa. Tämä brändi on keskihintainen business-hotelliketju, joka on suunnattu moderneille liikematkustajille ja perheille. Hotelliin tulee 229 huonetta 11 maanpäälliseen kerrokseen. Hotelliin kuuluu myös hotellikiinteistön ja hotellin tontin omistaa Keva. Hotellin investoinnista vastaa Marriott International kumppaninaan operaattori Odyssey Hotel Group. Hotellin on suunnitellut tontinluovutuskilpailun 2013-2014 voittanut Arkkitehtitoimisto ALA. Hotelli avautuu alkuvuodesta 2020. Koska hotellin brändin ja ilmeen julkistaminen oli vielä vaiheessa, ei myöskään valokuvaaminen huoneissa ja kerroskäytävissä ollut sallittua. Ryhmäkuva kuitenkin saatiin.

purkamassa, joten 'teoriaosuutta' eli hankkeen esittelyä työmaatoimistossa tai vastaavassa ei enää ollut tarjolla. Siirryimme siis ilman turhia höpöttelyjä sisälle hotelliin. Kurkistelimme pohjakerroksen teknisiin tiloihin

Lähdimme tutustumaan hotelliin huipulta eli siis hissillä ylämpään kerrokseen. Portaita pitkin nousimme vielä kerroksen ja tutustuimme talotekniikkaan iv-konehuoneissa kattotasolla. Ruskeasävyiset käytävät kuten myös huoneiden sisustuskin oli hyvin tarkkaan määrätty Marriottin taholta. Viimeistelytyöt olivat menossa, mutta osa huoneista oli jo suljettu loppusiivouksen jäljiltä. Huoneiden kylpyhuoneet olivat kokonaisina paikalleen nostettuja elementtejä, mutta eipä tuota juuri mistään huomannut. Perustasoista laadukkuutta ja yhden huoneen nähtyään oli käytännössä nähnyt kaikki. 229 huoneesta yksi on sviitti ja kolme liikuntaesteisille sisustettuja, mutta kaikki muut ovat samanlaisia ja peilikuvia. Näkymät yläkerroksista olivat niin hyvät kuin saattoi olettaakin. Hotellihuoneiden ikkunat ulottuvat lattiaan asti tarjoten erinomaiset näkymät kaupunkitilaan. Jokaisessa huoneessa ja käytävissä oleva, brändin mukainen kokolattiamatto sai myös aikaan keskustelua.

Kävelimme eteläpään hätäpoistumisporrasta alaspäin välillä kerroksissa poiketen. Kierreportaan kuilussa oli mahdollista nähdä kerralla koko rakennuksen 40-metrinen sisäkorkeus. Näkymät olivat alemmista kerroksista luonnollisesti heikommat kuin ylhäältä, mutta mm. hotellin

aulan ja Tampere-talon yhdyskäytävän viherkaton keskustan puoleisista ikkunoista huomasi. Pohjakerroksessa kävimme vielä katsomassa tämän sisäpuolisen yhteyden Tampere-talon aulaan asti ja keskustelimme mm. kuntohuoneen 'näyteikkunoista' Yliopistonkadun puolella. Vierailu alkoi olla siinä, joten kiitimme isäntää esittelystä ja poistuimme rakennuksesta. Ulkopuolella silmäilimme vielä hotellin muotokieleltään melko pelkistettyä valkobetonia julkisivua, jota voimakas pinnan muotoilu elävöittää. Tyylikäs rakennus ja istuu paikalleen mainiosti.

PM

11

TamRIA:n syksyinen ulkomaanmatka Tukholmaan 3.10.

Kymmenen hengen porukka lähti matkaan kohti syksyistä Tukholmaa kosteana ja tuulisena loka-kuun alun torstaina. Kuusi meistä aloitti matkan junalla, joka VR:n tyylin mukaan oli myöhässä. Ajoissa ehdimme kuitenkin Helsinkiin ja Olympiaterminaaliiin ja lopulta Silja Symphony-laivaan. Aamu oli jo pitkällä, kun saavuimme Värta-satamaan ja uuden terminaalin läpi kohti yöpymispaikkaamme hotelli Ariadne. Tuttu hotelli sijaitsee satama-altaan toisella reunalla.

-ravintola oli sopivasti auki. Oluet näköaloiltaan upeassa paikassa korvasi hyvin hankkeen näyttelyyn tutustumisen. Samalla kerrattiin hieman, mitä uuden Slussenin rakentaminen pitää sisällään. Vanha Slussen oli siis sulku Mälarenin ja Saltsjön eli meriyhteyden välillä. Samalla se oli liikenneympyrä välittämässä liikennettä Gamla Stanin ja Södermalmin välillä. Uusi Slussen tarjoaa valmistuttuaan vuonna 2023 paljon enemmän kuin liikenteen solmukohtan: on toreja ja liikkeitä viihtymistä ja oleskelua varten. Kevyen liikenteen järjestelyt ovat myös tärkeässä roolissa. Netissä rakentamisesta on näyttävät sivut, jotka päivittyvät tiheään tahtiin. Kannattaa käydä katsomassa.

Meidän matkamme jatkui Mosebacken torin kautta kohti Katarina -kirkkoa, joka on aikanaan

Saman tien, kun matkatavarat oli saatu säilöön, marssimme Gärdetin tunnelbana-asemalle matkakortin oston. 72 tunnin latauksella saattoi vaivatta liikua erilaisilla julkisilla kulku-
neuvoilla. Ajoimme siis heti tutustumaan kuuluisaan Slussenin liikenteen solmukohtaan, joka on kokemassa suuren mullistuksen. Vanha sisseistään tunnettu pyöreämuotoinen rakennelma, joka valmistui jo vuonna 1935, oli jo purettu ja uutta rakennettiin kovalla tahdilla. Koska juna Suomessa oli myöhässä, täytyi hankkeen esittelyä varten tehty esittelyhuoneistokin olla kiinni juuri tuolloin perjantaina. Viereinen Katarinahissin oli myös suljettu, mutta sen yhteydessä oleva legendaarinen Gondolen

Katarina-kirkko

ollut monen suomalaisen puukirkon esikuvana. Kirkkoa kohtasi onnettomuus vuonna 1990, kun tulipalo teki suurta tuhoa. Yhden korjausrakentamiskurssin yhteydessä 1994 meillä oli mahdollisuus tutustua kirkon restaurointityömaahan. Nyt oli hieno nähdä, että työ oli kantanut hedelmää. Joistakin yksityiskohdista huomasi, etteivät ne olleet peräisin 1700-luvulta, jolloin kirkko paloi edellisen kerran. Kirkossa oli esillä myös modernia taidetta, muun muassa serveteistä tehty tilateos.

Kävelimme lähistöllä sijaitsevalle pysäkille ja siitä sujuvasti bussilla Hammarby Sjöstadin alueelle parin kilometrin päähän.

Hammarby Sjöstad

Alue on ollut vanhaa teollisuus- ja telakka-alueita Hammarbyn kanavan varrella. Teollinen toiminta siirtyi muualle ja tilalle on rakentunut 2000-luvulla hyvin suunniteltu, ihmisläheinen asuinalue. Erityisesti yksityisen ja julkisen tilan yhteensovittaminen ja katutilan rakentaminen viihtyisäksi kokonaisuudeksi on onnistunut hienosti. Rakennusten mittakaava on kodikas ja maltillinen, arkkitehtuuri ja väritys korkeatasoista suunnittelua ilman turhia vau-efektejä. Joku saattaa muistaa Luma-merkkiset hehkulamput, joita valmistettiin tällä alueella sijainneessa suu-

ressa tehtaassa, josta oli vain vähän jäljellä. Luma Brygga on

Uutta Luman aluetta

14
nimeltään laituri, josta pienen paikallisen lauttakerroksen jälkeen hyppäsimme Djurgårdenin vievään lauttaan ja kohti Abba-museota. Museo sijaitsee aivan samoilla nurkilla kuin Skansen ja Gröna Lundin tivoli. Abban musiikista pitävälle museo taitaa olla oikea pyhiinvaelluspaikka. Näyttävät esiintymisasut, kultalevyt, haastattelu- ja keikkafilmit sekä erilaiset osallistavat rastit oli saatu hienosti näytteille. Mielenkiintoinen ja suositteltava paikka, vaikka Abba ilmiönä ja musiikkina eivät tärkeysjärjestyksessä kärkeen sijoittuisikaan.

Yhteydet bussilla hotellille olivat kohdallaan. Majoittuminen ja valmistautuminen illan rientoihin saattoi alkaa. Netistä löytyi tieto, että Gamla Stanissa sijaitsevalla Stampen jazzklubilla esiintyi nuori lupaava blues-rock-laulaja Tove Gustavsson.

Pienellä 50 kruunun sisäänpääsymaksulla änkesimme täpötäyteen Stampeniin. Tungoksesta huolimatta tunnelma oli mainio ja tarjoilu tiskillä oli nopeata ja sujuvaa. Pari vuotta sitten albumin julkaissut Tove osoitautui erinomaiseksi laulajaksi oman tyyllilajinsa edustajana. Bändikin osasi asiansa ja erityisesti soolokitaristin persoonallinen soitto jäi mieleen. Stampenia suosittelen lämpimästi, jos sattuu olemaan illalla Tukholmassa. Kevyen iltapalan jälkeen tyytyväinen sakki suunnisti hotellille huilimaan ja keräämään voimia lauantain kierrokselle.

Aamupalan jälkeen kirjoittauduimme ulos, jätimme jälleen matkalaukut säilöön ja hyppäsimme täyteen ahdettuun bussiin. Lautta Suomesta oli tullut satamaan ja se näkyi ja tuntui linja-auton tunnelmassa. Pääosa porukastamme poistui kyydistä Kungsträdgårdenin pysäkillä, josta on vain kilometrin verran matkaa Skeppsholmeniin. Aurinko paistoi ja viileästä säästä huolimatta oli erinomainen ulkoilusää. Matkan varrella saattoi piipahtaa juuri remontoitujen kansallismuseon aulaan. Maise-mapostikorteista tutulta sillalta avautui hieno näkymä kuninkaannan ja vanhan kaupungin suuntaan. Kauempana näkyivät myös edellispäivän tutustumiskohteet, Slussen ja Katarina kyrka. Skeppsholmenin nähtä-

Slussen Skeppsholmenilta nähtynä

vyyksistä ensimmäinen on matkustajakotina toimiva vanha purjealus Af Chapman. Viereisellä laiturilla oli mukava lepuuttaa jalkojaan ja ottaa ryhmäkuvia.

Af Chapman

Seuraavaksi kiivettiin mäkeä ylös kohti Moderna Museetia ja ArkDes -museota. Modernin taiteen museossa on pysyvässä

näyttelyssä sekä ruotsalaisen että kansainvälisen modernin taiteen huiputeoksia. Aika ei riittänyt vaihtuvien näyttelyiden tutkimiseen, vaan siirryimme sujuvasti arkkitehtuurimuseon puolelle. Pysyvä näyttely esitteli Ruotsin rakennuksia aikojen alusta tähän päivään pienoismallein, piirroksin, valokuvin ja tekstein. Olipa joukossa pienoismalli edellä mainitusta Luman tehdasalueestakin. Vaihtuvana näyttelynä oli Gay-staden, joka saattoi kiinnostaa alan miehiä. Muille riitti vilkaisu ovelta.

Vielä oli aikaa jäljellä vaikkapa ostosten tekoon. Osa lähti metsästämään prinsessamekkoja, osa poikkesi ehdottomasti tutustumisen arvoisessa Fotografiska, joka on lähellä Viking-laivojen satamaterminaalia sijaitseva valokuvamuseo. Muut suunnistivat Stureplanille ja Sture Gallerian ostokeskukseen kierrokselle ja taukojuomalle. Paluumatkalla kioskista tarttui vielä mukaan perinteinen ruotsalainen hodari, grillad korv med bröd. Niillä eväillä lähdettiin kohti paluumatkaa. Tampereella oltiin takaisin iltapäivällä mukavia kokemuksia rikkaampana.

KSa

PIRA-matka Sveitsiin

16

Tämän vuoden PIRA-matka suunniteltiin Sveitsiin. Vastaava matka on aiemminkin sinne järjestetty, mutta uusin suunnitelmin ja kohtein lähdettiin liikkeelle. Pääosa 23:sta osallistujasta saapui torstaina 26.9. aamuneljältä Tampereen linja-autoasemalle, mistä lähdettiin matkaan. Tilausbussiin poimittiin muutamia henkilöitä myös matkan varrelta. Check-in Helsinki-Vantaalla sujui helposti ja sitten suunnattiin sinivalkoisin siivin Airbusilla kohti Sveitsiä.

Hyvässä ajoin aamupäivällä oltiin jo Zürichin lentoasemalla, josta kukin etsi itselleen sopivan välipala/ruokailupaikan. Aika muka-

vasti oli valinnanvaraakin. Kohta yhdentoista jälkeen päästiin lähtemään tilausbussilla kohti ensimmäisiä kohteita.

Syntyperäinen sveitsiläinen ja koulut siellä käynyt, myöhemmin tamperelaistunut arkkitehti Tobias Tommila oli laatinut minuuttintarkan ohjelman matkalle ja hoiti myös opastusta ei vain kohteista, vaan yleisesti Sveitsin historiasta, hallinnosta, asumisesta, maantieteestä ja aluerakenteesta yms. Poikkeuksellisen mukavaa oli olla matkalla, jossa opastus on näin hyvin hallinnassa. Ja vielä suomeksi.

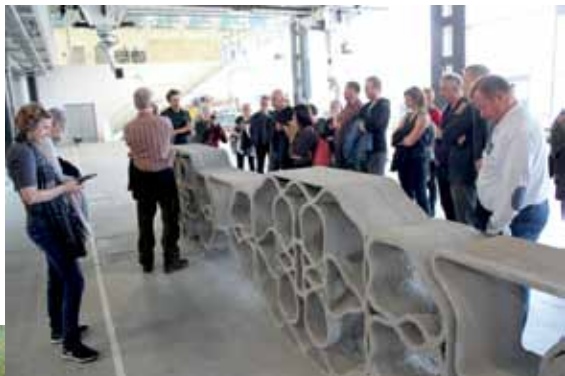
Osuuskuntarakentaminen on Sveitsissä hyvin yleistä ja aluksi kävimme tutustumassa erääseen sellaiseen hankkeeseen. Siedlung Klee on yksi vuosikymmenen alussa valmistunut hyvä esimerkki, jossa kilpailutuksen seurauksena syntynyt pääosin 7-kerroksinen rakennuskokonaisuus polveilee ympäri koko korttelin muodostaen suojaisan ja toiminnallisen sisäpihan.

Siedlung Klee sisäpihalla

Seuraavaksi suuntasimme ETH Hönggerbergin yliopistokampukselle. Opastettu kierros oli järjestetty lyhyenä HIT-rakennukseen (jossa itse rakennuksen lisäksi kiinnostus kohdistui poikkeukselliseen iv-ratkaisuun koko rakennuksen läpi) sekä pitempänä ITA-rakennukseen (robotiikka ja parametrinen rakentaminen). Valitettavasti lähes kaikki robotit olivat juuri vierailun aikaan 'lomailemassa', joten niitä emme toiminnassa nähneet. Monenlaista tulostetta sen sijaan oli nähtävillä, suurien muovi- ja metallitulosteiden lisäksi mel-

kaisen suuria ja haastavan mallisia betonielementtejä. Myös itse

Tulostettua betonia ihmettelemässä.

ITA-rakennuksessa sisällä.

rakennuksessa oli hyvin mielenkiintoisia yksityiskohtia, esim. aaltoileva puinen kattorakenne. Näiden kahden opastetun vierailun lisäksi oli sopivasti aikaa kampuksen omatoimiseen tutkimiseen, ruokailuun ja eväiden ostamiseen. Tilausbussilla sitten jatkettiin kohti Zürichin keskustaa ja hotellia, mutta matkalla pysähdyttiin jaloittelemaan ja katselemaan myös toista osuuskunnallisen rakentamisen korttelia, viitisen vuotta sitten valmistunutta Siedlung im Gut'ia.

Hotellilta lähdettiin virkistäytymistauon jälkeen kävelylle kaupunkia halkovan Limmat-joen toiselle rannalle ja tutustumaan Sveitsin Kansallismuseoon ja sen vuonna 2015 valmistuneeseen laajennusosaan. Ulkopuolisen arkkitehtuurikatselmuksen jälkeen menimme myös tutustumaan museon näyttelyihin.

Kaupunginmuseo, vasemmalla laajennusosa.

Pääsyliput koko ryhmälle tarjosi Kingspan, kiitos siitä. Päivän päätteeksi oli omatoimista ohjelmaa tai lepäilyä avauspäivän rasituksista. Osa ryhmästä kävi tutustumassa Thermalbad&Spa-kylpylään, joka oli kuulemma hyvin mielenkiintoinen ja mukava tuttavuus. Osa kierteli katselemassa päärautatieasemaa, Europaalleeta, joen rantamia tai vanhaa kaupunkia. Pitkin päivää jatkunut sateen tihuuttelu ylti välillä reippaiksi sadekuuroiksi, mutta siihenhän on Suomessakin totuttu.

Perjantaina otettiin aamusta taas tilausbussi alle, suuntana

Basel Ranskan ja Saksan rajan tuntumassa. Matkalla nousiin hetkeksi bussista ja silmäiltiin persoonallista 20-kerroksista hybridirakennusta Prattelnissa sekä Actelion-rakennusta Allschwilissä. Jälkimmäinen on 2011 valmistuessaan alan lehdisissäkin näkynyt palikkaleikki, jossa arkkitehdin lisäksi on rakennesuunnittelija ollut kovilla.

Actelion.

Tässä vaiheessa oltiin noin 300 metrin päässä Ranskasta, mutta sitten ajeltiin Saksan puolelle ja Vitra Campukselle. Vitra on sveitsiläinen huonekaluyritys, joka valmistaa ja myy design-huonekaluja ja toimii ympäri maailmaa. Vitra omistaa mm. Artekin nykyään. Vitra Campus ei siis ole korkeakoulualue tai muu 'perinteinen' kampus, vaan Vitran omistama yritysalue tuotanto-, koulutus-, kokous- ja muine rakennuksineen. Meillä oli sovittu opastuskierros alueella ja tutustuimme tunnettujen suunnittelijoiden (mm. Zaha Hadid, Frank Gehry, Tadao Ando,

tehdasalueen sydämeiksi luonnehditun upean VitraHausin näyttelytiloihin, myymälään ja ravintolaan.

Vitran jälkeen palattiin bussilla Baseliin ja opastetulle kiertokävelylle kaupungissa. Tutustuttiin mm. historiallisessa ympäristössä toimivaan nuorisohostelliin ja ylitettiin Rein vaijerilautalla.

Reinin 'risteilyllä'.

Yllä: Vitra Design Museum, Frank Gehry
Keskellä: VitraHaus detaljeja, Herzog & de Meuron
Alla: Paloasema, Zaha Hadid

SANAA...) monipuoliseen arkkitehtuuriin. Varsinaisen tuotantoalueen ulkopuoliseen osaan alueesta oli mahdollista tutustua myös omatoimisesti, mm.

Oppaamme johdolla tutustuimme mm. arkkitehtonisesti mielenkiintoiseen uudehkoon hybridiasuinrakennuskortteliin ja kuljimme Reinin rantamilla ihailen vanhaa rakennuskantaa. Museum der Kulturen nähtiin vain ulkopuolelta, ehti mokoma juuri sulkea ovensa ennen saapumistamme. Taidemuseota ehdimme hieman sisäpuoleltakin katselemaan, pääasiassa uudehkon laajennusrakennuksen näyttelytilojen raakabetonisia aula- ja portaikkotiloja. Aikataulun niin salliessa museon kokoelmatkin olisivat toki kiinnostaneet. Baselista piti kuitenkin lähteä takai-

Baselissäkin rakennetaan.

sin Zürichiin, jossa illan ohjelma oli omatoimista. Käytiin lähinnä syömässä ja nauttimassa lasi viiniä tai olutta, samoihin paikkoihin sitä ryhmämme 'yllättäen' kerääntyi.

Aamulla suunniteltu ohjelma sitten jatkui Zürichissä. Bussilamme ajeltiin katsomaan noin kymmenvuotiasta koulurakennusta, Schulhaus Leutschenbachia. Rakennus on arkkitehtuuriltaan ja rakenteiltaan täysin uniikki kaikkien luokka-asteiden koulu päiväkodista lukioon.

20

Schulhaus Leutschenbach.

Opastetulla kierroksella näimme ja kuulumme paljon kiinnosta-

vaa. Kuusikerroksinen kuutio lasia ja näkyviä teräsrakenteita on myös sisätiloiltaan normaalisti poikkeava, koska koulussa ei ole käytäviä. Kaikki luokkatilat avautuvat avaraan porrashuoneeseen, jossa on laajat oleskelutilat ja toisaalta joka luokasta on myös pääsy rakennusta kerroksittain kiertäville parveketoisille. Lasijulkisivut on riiputettu välipohjarakenteesta. Koulun ruokala on pohjakerroksessa ja viidennestä kerroksesta löytyy muita yhteisiä tiloja, kuten auditorio ja kirjasto. Mielenkiintoinen on myös kuudes kerros, jossa on kokonaan lasiseinäinen liikuntahalli. Ulkopuolisen iltaikäytön vaatimat kulkuyhteyseratkaisut ovat nekin kuulemma vaatineet pientä mietintää.

Luokassa ja liikuntahallissa.

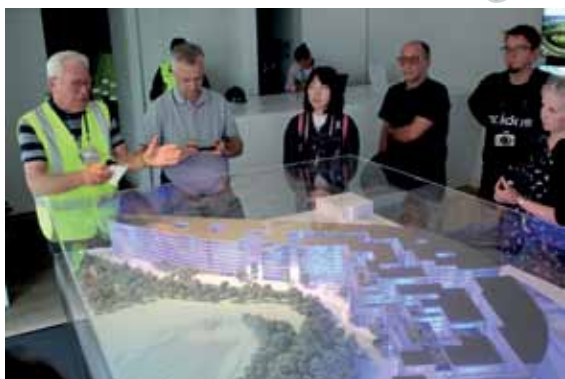
Rakennus on varustettu painovoimaisella ilmanvaihdolla, jota toki voidaan tehostaa ulos avautuvilla tiloilla ja liikuntahallin kattoluukuilla.

Koululta lähdettyä poikkesimme MFO-puistossa, joka on rakennettu entisen konetehtaan alueelle Oerlikonin kaupunginosaan. Puisto on rakennettu tehdashallin malliseksi, runkona useassa tasossa teräskehikko ja kasvillisuudella peitetty. Puiston pinta-ala on 9 000 m² ja katolle sijoitettu aurinkotasanne on noin viereisten kerrostalojen viiden kerroksen korkeudella. Taas jotakin sellaista, mitä ei ole ennen tullut edes ajatelleeksi.

Jatkoimme matkaa Viaduktille. Vanha rautatie on kulkenut aikoinaan holvikaarin rakennetun pengerryksen päällä ja jo tuolloin monenlaista liiketoimintaa kehittyi holvikaarien alle. Rautatien poistuttua alueelta holvikaarten alle rakennettiin kaupallinen keskittymä. Nykyisin hyvin suosittu Viaduktin alueella on kauppahalli, ravintoloita ja kymmenittäin pieniä liiketiloja. Hyödynsimme ravintolapalveluja lounaan merkeissä kuka missäkin ja katselimme alueen viliniä. Lähistöltä löytyi myös mm. Freitag Turm, joka on merikon-teista koottu Freitag-yhtiön suosittu myyntipaikka. Freitag tekee mm. laukkuja ja vastaavia kuormapressuista, polkupyörän-

kumeista ja turvavöistä eli oivallinen esimerkki kierrätyksestä. Vieressä kohosi myös näyttävä 126-metrinen Prime Tower, joka oli vuosina 2011-2015 Sveitsin korkein rakennus.

Seuraavaksi oli ohjelmassa busimatka Zürichin lentoasemalle ja tutustumaan the Circleen, massiiviseen rakennushankkeeseen aivan lentoaseman viereen. Aluksi saimme showroomissa selvityksen hankkeesta ja sen laajuudesta. Alueelle on tulossa seitsemän rakennusta sisältäen mm. kaksi hotellia, päiväsairaalaa, kongressikeskuksen, liike- ja toimistotiloja sekä vähittäiskauppaa sekä muita palveluja. Kokonaiskerrosala on noin 180 000 m² ja rakennusten korkeus

The Circle pienoismalli.

on lentoaseman läheisyyden saltilma 40 metriä. Alueen liikenneyhteydet ovat erinomaiset: vieressä on lentoasema, lisäksi löytyy valtiollisen ja alueellisen lähiliikenteen rautatiet, alueellinen linja-auto- ja raitiovaunu-

verkko sekä suora yhteys moottoritielle. Työmaalle lähdimme kahdessa ryhmässä. Ensin ihmetelimme normaalien turvakenkien sijaan meille jaettuja turvasaappaita, mutta vesikatolle päästyämme emme enää ihmetelleet. Alushuovan päällä oli vettä parhaimmillaan toistakymmentä senttiä ja kulkeminen oli melkoista kahlaamista.

22

Katolla oli kosteaa.

Kuivaketju10 tai vastaava ei taida kuulua sveitsiläiseen rakentamiseen. Myös jatkojohtopakien seisominen vesilammikoissa keskustelutti piralaisia, mutta mitä sitä ihmettelemään. Työmaakierros oli perusteellinen eikä sisäpuolelta katseltuna isoja eroja suomalaisen rakentamiseen isommin ollut. Ison työmaan hallinnassa, logistiikassa ja valvonnassa on tietysti omat haasteensa ja myös niistä kierroksella kuulimme. Asumista kortteliin ei voitu lentomelun vuoksi sijoittaa. Rakennusprojekti valmistuu vaiheittain ensi vuoden puolivälistä alkaen. Kierroksen jälkeen oli hieman aikaa vaikka poiketa

lentoasemalla tankkaamassa tai kaupoilla ennen kaupungin vaihtoa.

The Circlen jälkeen matka jatkui Luzerniin. Bussista jalkauduttiin Vierwaldstättersee-järven rannassa ja kierrettiin Luzernin kulttuuri- ja kongressikeskus (KKL Luzern) jalan. Rakennuksen silmäänpistävin ominaisuus on katto, joka kurottuu yli 20 metrin korkeudessa 45 metrin ulokkeeksi. Lähiympäristöstä vielä bongattiin mielenkiintoisina ZHB Luzernin yliopiston kirjastorakennus ja Santiago Calatravan varhaisemmasta tuotannosta Luzernin rautatieaseman hallilaajennus. Sitten majoitauduttiin hotelliin ja suunnattiin oma-toimisiin ilta-aktiviteetteihin. Joko kiertämään kaupunkia, kuljeksimaan järven ja Reuss-joen rantamille, vanhan kaupungin kujille tai vaikkapa konserttiin jo mainittuun kulttuurikeskukseen, jonne osa matkalaisista oli liput hankkinut etukäteen. 1 840 paikan konserttisali on akustiikaltaan erinomainen ja konsertti oli kuulemma elämys.

Lauantaiaamuna lähdettiin jälleen tilausbussilla noin 50 km:n päähän Ballenbergin ulkoilmamuseoon. Ulkoilupäivä kun oli, paistoi aurinko pilvettömältä taivaalta ja lämpöä oli reilut parikymmentä astetta. Matkalla nähtiin ensimmäisen kerran kunnolla matkailumainoksista tuttuja Sveitsin maisemia, vaikka vuoret vieläolivatkin vasta esi-Alppeja. Vuoria, kyliä, järviä, serpentiiniteitä, tunneleita ja sellaista. Kaunista. Ulkoilmamuseossa tutustuttiin opastetulla kierroksella maan historiaan, rakentamiseen, maatalouteen ja luontoon. Alueelle oli koottu eri puolilta Sveitsiä yli sata eri käyttötarkoituksia edustavia, jopa satoja vuosia vanhoja rakennuksia kokonaisuudeksi. Lisäksi alueelta löytyy yli 250 kotieläintä (lehmänkellojen kaltaisuus kuuluikin likimain koko ajan jostakin) ja edustava kokoelma Sveitsissä luonnostaan esiintyviä ja viljeltyjä kasveja. Kaikkea ei millään ehditty aikataulumme puitteissa nähdä, mutta ihan käypäinen yleiskatsaus saatiin. Löytyi myös useita vanhoihin rakennuksiin sijoitettuja ravintoloita, joista yhteen oli meille varattu lounas ennen matkan jatkamista.

Sitten ajeltiin Luzernin itäpuolelle Rigi-vuorelle. Bussilla päästiin köysiradan ala-asemalle Kräbeliin ja siitä noustiin köysiradalla noin 900 metriä Rigin

Oikea ympäristö köysiradalle.

yhdeksi huipulle, Rigi Scheideggiin. Yli 1 600 metrin korkeudesta oli mahtavat näkymät joka suuntaan. Kävelimme vuoren toista rinnettä alaspäin katsomaan yksityistä vuoristohuvilaa, jonka oli itselleen suunnitellut

Arkkitehti 'mökkinsä' terassilla.

arkkitehtipariskunta Andreas Fuhrmann - Gabrielle Hächler. Pariskunta oli Tobiakselle tuttu Sveitsin-vuosiltaan ja tämä kontakti mahdollisti vierailun. Omistajat olivat itse paikalla esittelemässä rakennusta. Hieno ja persoonallinen ja ennen kaikkea sijainti säväytti. Järveä ei suomalaiseseen makuun ollut rannassa, mutta Alpit näkyivät etäällä

ja kyllä järvikin siinsi muutaman sata metriä alempana. Kyllä siinä kelpaisi lomaillla. Sitten piti vielä kiivetä takaisin köysiradan yläasemalle ja se olikin jo monille melkein liikaa. Hengissä silti ylös päästiin, mutta sitten menivät aikataulut uusiksi. Rigi on hyvin suosittu ulkoilu-kohde ja hissille oli kasvanut kymmenien metrien jono. Kun yksi vaunu veti vain 15 henkilöä, oli selvää, että suunnitellusta hammasratajunan vuorosta myöhästyään. Kuitenkin lopulta alas päästyämme matkanjohtaja Tobias veti lennosta uuden aikataulun hihaan eikä suunnitellusta merkittävästi tarvinnut tinkiä. Sopivan junan tullessa paikalle lähdettiin taas ylöspäin kohti toista huippua. Paikoin lähes pystysuoralla vuorensenämällä kulkeva

24

hammasratajuna oli myös oma kokemuksensa. Junalla päästiin taas yli 1 600 metrin korkeuteen Rigi Staffeliin, jossa junanvaihtoa odotellessa oli juuri sopiva aika tankkaukseen upeissa maisemissa. Alaspäin lähdettiin toi-

sella junalla kohti Rigi Kaltbadia, jossa käytiin Weggisiin vievää köysirataavaunua odotellessa katselemassa (pääosin ulkoapäin) Mineralbad & Spa Rigi Kaltbadia. Köysiradalla sitten pudottauduttiin Weggisiin, jossa bussimme odotti viedäkseen meidät hotellille.

Köysirata Rigi-Weggis.

Hotellilla virittäytyttiin sitten matkan PIRA-illalliselle. Pikainen suihku ja parempaa päälle, sitten lyhyt kävely perinteiseen sveitsiläiseen ravintolaan suurin odotuksin. PIRA-illallisen tarjosi matkalaisille Sto Finexter Oy, jonka edustaja Marko Vainio oli mukana matkalla. Täytyyhän Sveitsissä päästä fondueta maistamaan ja nyt oli se hetki. Alkuruoaksi oli ensin maistuvaa ohrakeittoa kuivalihalla höystettynä

PIRA-illallinen paikalliseen tapaan.

ja sitten fondue; leipää, hillosipuleita ja suolakurkkua dipattavaksi. Kuulemma kuitenkin lähes mitä vaan voi fonduessa dipata eikä se ole tyyllivirhe. Ruoka oli erittäin hyvää, mutta ennen kaikkea se oli täyttävää. Jälkiruokana tarjottu vermicelle marengin, vaniljakastikkeen ja kerman kanssa mahtui kuitenkin kevyesti. Perinteistä sveitsiläistä herkkua jälkkärikin. Ohjelmaakin saatiin illallisen ohessa. Paikallinen 'bändi', soittiminaan alppitorvi, kontrabasso ja haitari esitti perinteistä sveitsiläistä musiikkia. Eikä vain esittänyt, vaan otti meidätkin mukaan showhun. Kaikenlaista puulusikkaa, palikkaviritelmää ja muuta melunpitovälinettä annettiin meille ja kovasti rytmikästä kilkutusta ja rahinaa saimme aikaan. Kivaa ainakin oli kaikilla. Alppitorveakin halukkaat pääsivät kokeilemaan. Uotilan Mikko yllätti kaikki (paitsi itsensä) töräyttelemällä oikeasti sävelmää kuin syntyperäinen lammaspaimen. Ja Korhosen Eevalla meni hetki oikean tekniikan löytämiseen, mutta sitten ei meinannut loppua tullakaan. Vielä saimme kokeilla, miten sveitsiläinen pistää perinteisesti rahan liikkumaan eli kolikkoa pyöritettiin pitkin kulhon reunon. Vähän oli rahan käytössä vaikeuksia. Mutta hauskuus päättyi aikanaan; osa joukosta poistui hotellille, mutta osa teki vielä pienen kierroksen kaupungilla.

Joka tapauksessa kiitokset Sto Finexterille.

Maanantain aamupäivän ohjelmaa oli päätetty muuttaa edellispäivänä. Suunniteltu pistäytyminen Zürichissä oli päätetty jättää pois, koska ainoalle maanantaina kotiin palaajalle löytyi selkeä ja helppo julkisen liikenteen yhteys lentoasemalle. Muutamaa Zürichissä ohjelmaan suunniteltua kohdetta ei pidetty niin suurena menetyksenä, että niiden vuoksi olisi kannattanut koukata Zürichiin. Pääosa joukosta siis vietti aamupäivän Luzernista nauttien ja kierrellen kaupunkia. Kelloliikkeitä oli jokunen joka korttelissa, mutta lieneekö tuo mikään uutinen. Neljää ja viittä numeroa tosin hintalapuissa pääosin oli ja tula-aiset jäi niistä kaupoista tällä kertaa ostamatta.

Bussimatalla Valsiin sai ikämieskuskimme tehdä töitä koko palkan edestä. Useampikin serpentiniipätkä osui matkalle ja pikkubussi näytti välillä vaativan käsiä ja silmiä yhdeltä mieheltä löytyviä enemmän. Matkustajilla oli kuitenkin mukavat oltavat upeita maisemia katsellessa ja pikku herjaa kuskista heitellessä, onneksi mies ei suomea ymmärtänyt... 7132 Hotel Valsiin kuitenkin perille päästiin noin klo 16 maissa. Sopivasti oli siis mahdollisuus käydä kylpyläänkin tutustumassa. Spa lienee tuosta

hotellista se tunnetuin osa, Peter Zumthorin suunnittelema Theme Vals valmistui 1996 ja rakennus suojeltiin jo 1998. Lieneekö maailmanennätys? Ker- too kyllä kylpylästä paljon eikä tuota paljon sanoin voi kuvailla. Hieno ja näyttävä. Maanantaina illalla oli kylpylässä myös blues-konsertti, jossa pääosassa oli Philipp Fankhauser ja johon hotellivieraille oli vapaa pääsy.

tiikka oli yllättävän hyvä täysin kivirakenteiseksi tilaksi. Saksan kieltä olisi kyllä pitänyt osata vähän paremmin. Puheosuudet veivät musiikin suuruisen osan esiintymisajasta, mutta muutoin OK. Fankhauserin kanssa duona esiintyneen kitaristin nimi jäi mieleen painamatta, mutta soittaa hänkin kyllä osasi. Loppuilta vietettiin vapaan seurustelun merkeissä hotellin ravintolassa.

Kylpylän ulkoallas.

Tätä näytti hotellin parvekkeelta.

Ennen konserttia ehdittiin kuitenkin käydä myös paikallisessa ravintolassa syömässä ja muutama meistä hyödynsi siinä välissä hotellin Mercedes GLA:n vapaa- ta käyttöä hotellivieraille (polttoaine piti itse maksaa). Käytiin laakson toisessa päässä maimia katselemassa. Sitten konserttiin kylpylään ja kannattihan se. Aiemmin kylpylässä lutatessa kävi mielessä, mistä sille konsertille mahtaa tilaa löytyä, mutta kylpylän päällä oli tyhjennetty konserttia varten. Soittajat altaassa ja yleisö portailla. Akus-

Hotellissa oli mukava herätä ja katsella vuoristomaisemaa seinän kokoisesta parvekeikkunasta. 'House of Architects' -rakennuksen hotellihuoneet olivat tunnettujen arkkitehtien suunnittelema. Oma huoneemme Sirkkolan Riston kanssa oli Tadao Andon käsialaa ja ainakin Kengo Kuman, Thom Maynen (puu- ja kivi -versiot) ja Peter Zumthorin huoneet löytyivät.

Järvelinin Tomi huomasi saapumispäivänä myös mahdollisuuden hotellin helikopterin käyttö-

mahdollisuudesta 600 frangin kohtuullista korvausta vastaan. Kopteriin mahtui kuusi henkeä eikä vapaaehtoisia ollut vaikea löytää. Varaus saatiin tehtyä tiistaiaamupäiväksi ja sovittuun aikaan hotellin tila-auto ahmaisi onnelliset 'voittajat' kyytiinsä ja ajoi ryhmän lähtöpaikalle. Pilotin lyhyt briiffaus mitä sitten

Tää on ihan jokapäiväistä...

tehdään, kansa kopteriin, vyöt kiinni, kuulokkeet korville ja ilmaan. Kaikki kuulivat toistensa puheet radion kautta ja pilotilta kyseltiin kaikenlaista näkymistä ja kopterin ominaisuuksista. Aluksi lennettiin laaksoa pitkin hotellimme yli. Ylhäältäpäin sai hienon näkymän esim. laaksojen serpentiiniteihin ja kyliin niiden varrella, vuoristojärviin ja patoaltaiisiin. Kaukaisuudesta pilotti osoitti meille mm. Mont Blancin Ranskan puolella ja parin päivän takaisen vierailukohtemme Rigin. Jäätiköitäkin vuorien huijulla pääsimme katselemaan ylhäältäpäin. Pilotti oli todellinen asiakaspalvelija ja selvästi

kuljettanut monenlaista porukkaa alueella. Hän kysäisi välillä jostakin, kiinnostaako tuo alue tai joki ja myönteisessä tapauksessa kopteri kääntyi sinnepäin. Reilun puolen tunnin lennon jälkeen pudottauduimme alas ja hotellin auto oli jo odottamassa meitä niityn reunalla. Kopteri maahan ja taas oltiin yhtä hienoa kokemusta rikkaampia.

Sitten ei PIRA-matkasta ollut juuri muuta jäljellä kuin kahden

ja puolen tunnin maisemien katselu bussin kyydissä välillä Vals-Zürich. Lentoasemalla tai lennolla ei juuri matkan muistelua kummempaa ollut tehtävissä. Helsinki-Vantaalle laskeuduttiin jotakuinkin aikataulun mukaan ja bussi pysähtyi Tampereen linja-autoasemalle puoli kahden maissa keskiviikkoyönä. Hieno oli reissu ja kaikki antoivat suurkiitokset Tobiakselle vaivannööstä matkan eteen. Alkuun vähän mietityttänyt totuttuun nähden 'ylipitkä' ja aiempaa hintavampi PIRA-matka oli kuitenkin erittäin onnistunut.

PIRAllisia
muistoja
matkalta...

